

Skolēna šifrs:

Olimpiāde vēsturē 12. klasei: 2. posms

2013. gada 10. decembrī

"Karš, politika un sabiedrība Latvijā 16.-20. gs."

1.uzdevums.

Izlasiet vēstures avota fragmentu un atbildiet uz jautājumiem! (6 punkti)

„(...) Krievija bez ierunām atzīst Latvijas valsts neatkarību, patstāvību un suverenitāti un labprātīgi un uz mūžīgiem laikiem atsakās no visām suverēnām tiesībām, kuras piederēja Krievijai attiecībā uz Latvijas tautu un zemi kā uz bijušās valsts-tiesiskās iekārtas, tā arī uz starptautisko līgumu pamata, kuri še aprādītā nozīmē zaudē savu spēku uz nākošiem laikiem.”

1. Datējiet šo dokumentu! (1 punkts)

2. Kā sauc dokumentu, no kura ņemts attiecīgais citāts? (1 punkts)

3. Kādu periodu Latvijas vēsturē noslēdz šis dokuments? (1 punkts)

4. Kādi ir dokumentā aprakstīto Krievijas apņemšanos mērķi? (2 punkti)

5. Kādu svarīgu ārpolitisku mērķi šis dokuments ļauj Latvijai īstenot turpmāk? (1 punkts)

2.uzdevums.

Izskaidrojiet vēstures terminus! (5 punkti)

separāts miers	
sociālisms	
Piltenes apgabals	

kubisms	
preventīvs karš	

3. uzdevums.

Apskatiet attēlus Nr. 1, 2, 3 un atbildiet uz jautājumiem! (9 punkti)

1.attēls

2.attēls

3.attēls

1. Kādiem kariem veltīti šie pieminekļi (pasvītrojiet pareizo atbildi)? (3 punkti)

Livonijas karam

Lielajam Ziemeļu karam

1812. gada karam

Pirmajam pasaules karam

Otrajam pasaules karam

2. Kuri no šiem pieminekļiem joprojām atrodas Rīgā (pasvītrojiet pareizo atbildi)? (3 punkti)

1. attēls

2. attēls

3. attēls

3. Kā sauc šos pieminekļus? (3 punkti)

1.attēlā _____

2.attēlā _____

3.attēlā _____

4.uzdevums.

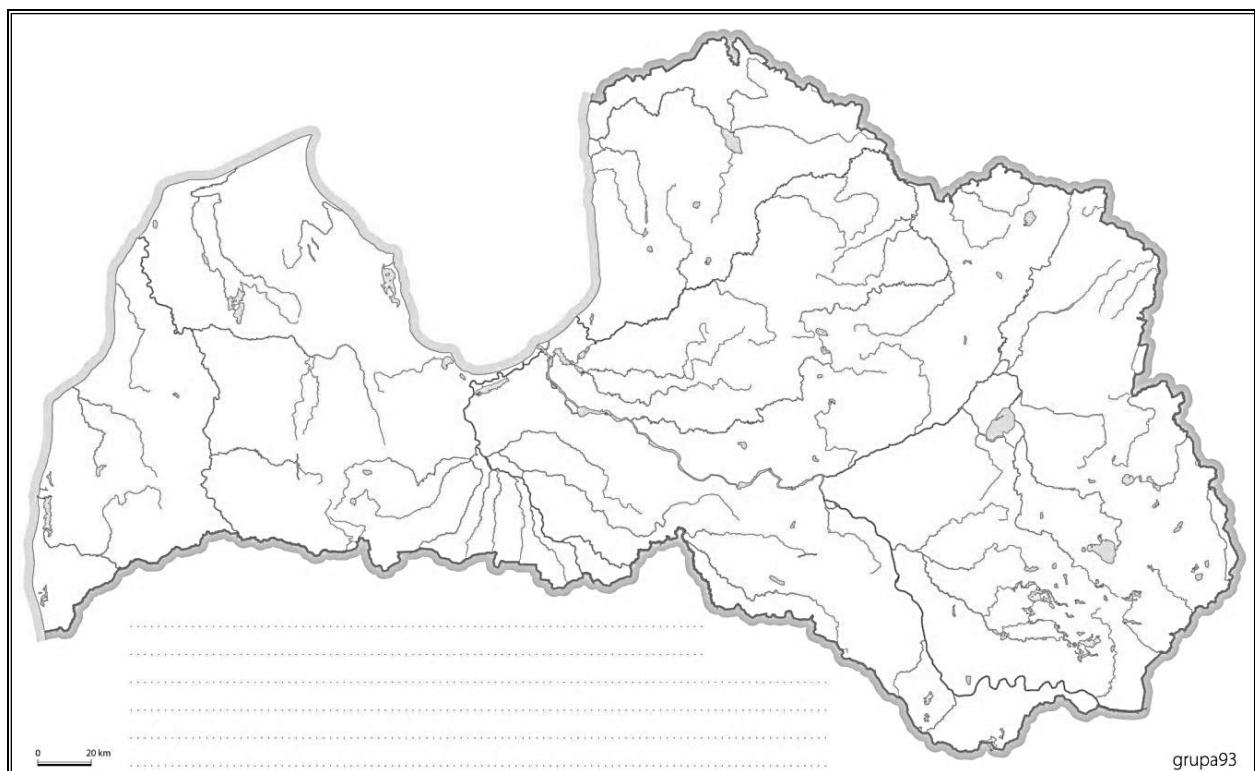
Iezīmējiet kontūrkartē Vācijas un Krievijas pārvaldīto teritoriju robežu izmaiņas Pirmā pasaules kara laikā Latvijas teritorijā frontes līniju izmaiņu rezultātā norādītajos laikos!

(3 punkti)

1. 1915. gada oktobris - - - - -

2. 1917. gada oktobris

3. 1918. gada marts _____

5.uzdevums.

Aplūkojiet attēlos redzamos pieminekļus un atbildiet uz jautājumiem! (12 punkti)

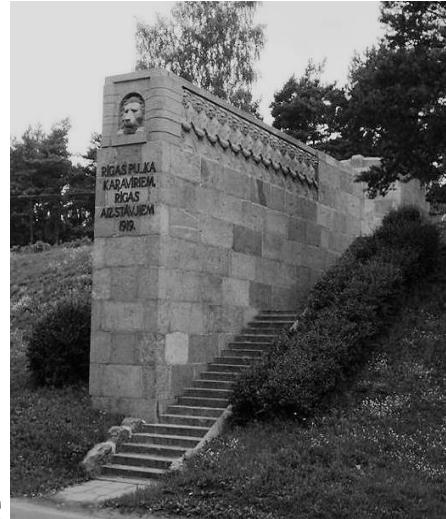
1. Kā sauc attiecīgo pieminekli? (6 punkti)
2. Kādam notikumam Latvijas vēsturē attiecīgais piemineklis ir veltīts? (6 punkti)

A

B

C

D

E

F

A.

1. _____

2. _____

B.

1. _____

2. _____

C.

1. _____

2. _____

D.

1. _____

2. _____

E.

1. _____

2. _____

F.

1. _____

2. _____

6.uzdevums.**Iepazīstieties ar tabulu un atbildiet uz jautājumiem! (8 punkti)**

Iedzīvotāju skaita dinamika Latvijas teritorijā	
1914.gads	2,55 miljoni
1920.gads	1,6 miljoni
1935.gads	1,95 miljoni

1. Kāpēc 1920.gadā iedzīvotāju skaits bija ievērojami samazinājies, salīdzinot ar 1914.gadu?
(1 punkts)

2. Kāpēc 1935.gadā iedzīvotāju skaits bija pieaudzis, bet nesasniedza 1914.gada līmeni? (2 punkti)

3. Nosauciet un lieluma secībā sarindojet Latvijas starpkaru perioda 3 lielākās nacionālās minoritātes! (3 punkti)

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

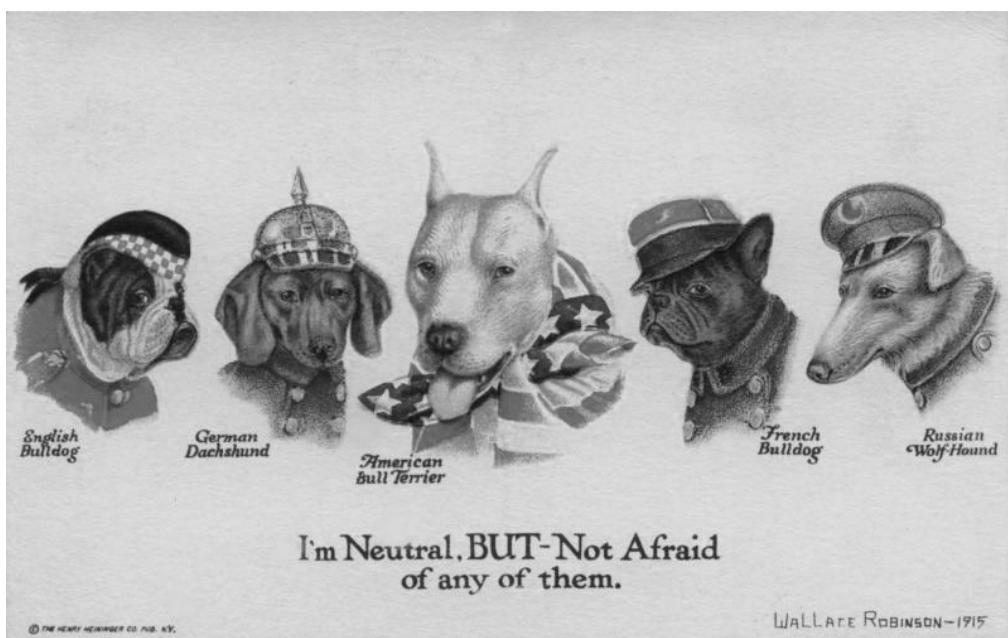
4. Cik lielu īpatsvaru (%) latvieši veidoja Latvijas teritorijas iedzīvotājos 1914.gadā un Latvijā 1935.gadā? Atzīmējiet vienu pareizo skaitli katram gadam! (2 punkti)

1914. gadā:	45	60	75	85	95
1935. gadā:	45	60	75	85	90

7.uzdevums.

Aplūkojiet šos Pirmā pasaules kara laika plakātus un atbildiet uz jautājumiem! (6 punkti)

1. Kas attēlots šajā plakātā?
2. Kādi starptautiski, militāri, politiski un sociāli vēstījumi pausti attiecīgajā plakātā?

B

A

1.

2.

C

C

1. _____

2. _____

8.uzdevums.

Izlasiet vēsture avota fragmentu un atbildiet uz jautājumiem! (3 punkti)

„Par buršanu runājam tad, kad cilvēki sabiedrojušies ar sātanu un ar tā palīdzību Dieva radību citādi izlieto un meklē tajā citu iedarbību, nekā Dievs noteicis – vai nu lai palīdzētu, vai kaitētu. Piemēram, /.../ peonijas sakne ārstē daudzas miesas kaites, bet daži to lieto pret negaisu un spokiem. Āboliņu ar četrām lapiņām Jāņu vakarā mēdz iespraust sienā starp balķiem. Ja tas zaļo, tad uzskata, ka cilvēks, kura vārdā tas iesprausts, šajā gadā dzīvos. Ja tas šajā naktī savīst, tad šim cilvēkam jāmirst. Tā visa ir māngticība, ko atklāti vai slepeni rosina velns. Ja radītās lietās meklē ko citu, nekā Dievs nolicis, bet pašu radītāju aizmirst, tad tā ir elku dievība, kas nāk no velna. Dieva gars prasa, lai burvei neļauj dzīvot. No tiesnešiem viņš prasa, lai tie nesaudzē nevienu – ne vīrieti, ne sievieti, ne stiprā, ne vājā dzimuma pārstāvi, jo šis grēks ir pārāk liels.”

1. Kad varētu būt tapis šāds teksts? Pasvītrojiet pareizo atbildi! (1 punkts)

16.gs. – 17.gs. 18.gs. 19.gs. 20.gs.

2. Kas varētu būt šā teksta autors? Pasvītrojiet pareizo atbildi! (1 punkts)

Zinātnieks

Garīdznieks

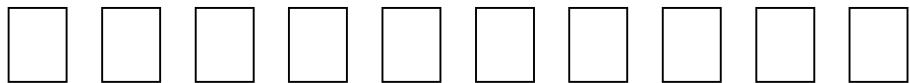
Zemnieks

3. Kāds sods draudēja cilvēkiem, kas nodarbojās ar buršanu? (1 punkts)

9.uzdevums.

Sarindojet minētos vēstures notikumus hronoloģiskā secībā, pareizās atbildes ierakstot kvadrātos! (10 punkti)

A	Mūrmuižas kauja
B	Tanku izmantošana sauszemes kaujās
C	Altmarkas pamiers
D	Latgales atbrīvošana
E	Cēsu kaujas
F	Spilves kauja
G	Skrīveru – Lielvārdes kauja
H	Ērgēmes kauja
I	Nāvessallas kaujas
J	Rīgas priekšpilsētu nodedzināšana

10.uzdevums.

Izlasiet citātu no avīzes raksta un atbildiet uz jautājumiem! (9 punkti)

„No tautas ar gaišu kultūru mēs esam tapuši par bēgliem, uz kuriem skatās ar nožēlošanu. Mēs klaiņojam pa svešiem ciemiem, tuksnešiem un izkaisām pa svešām ceļmalām pēdējās atliekas no mūsu tautas bagātības. Pa svešiem šķūnjiem un drēgniem kaktiem (...) nu izdziest mūsu bērnu, mūsu jaunās paaudzes dzīvības uguntīnas (...) un mātēm neatliek laika un asaru apraudāt savus bērnus. Līdz šim svešums mūs apkampis tikai ledainiem apkampieniem, un mūsu tautas dzīve slīd uz leju (...). Šinī šausmīgajā kritienā mēs pareti atduramies tikai uz svešnieku žēlastību un līdzcietību. Par mūsu tautas dzīvi, par mūsu tautas es, par mūsu būt vai nebūt mums pašiem jādomā.”

(Dzimtenes Atbalss, 1915.gada 5.septembris)

1. Kādai norisei veltīts avīzes raksts? (1 punkts)

2. Kuru Latvijas reģionu visvairāk skāra šī norise? (1 punkts)

3. Kāpēc pieminēta klaiņošana pa svešiem ciemiem un tuksnešiem – kurp devās Jaudis? (1 punkts)

4. Skaidrojiet, kāpēc rakstā pieminēta bērnu apraudāšana? (1 punkts)

5. Kāpēc teksta noslēgumā teikts, ka pašiem jādomā par izdzīvošanu? (3 punkti)

6. Datējiet, kad avīzes rakstā pieminētā norise sākas un kad – noslēdzas? (2 punkti)

11.uzdevums.

Ierakstiet tabulā attiecīgajās kaujās uzvarējušo militāro spēku karavadoņus! (5 punkti)

Gustavs II Ādolfs, Jūlijs fon Graverts, Jans Karols Hodkevičs, Boriss Šeremetjevs, Ādams Lēvenhaups

Iecavas kauja (1812. g.)	
Salaspils kauja (1605. g.)	
Mūrmuižas kauja (1705. g.)	
Valles kauja (1626. g.)	
Rīgas aplenkums (1709.-1710. g.)	

12.uzdevums.

Izlasiet fragmentu no vēsturnieces M. Jakovļevas raksta un 2 – 3 teikumos uzrakstiet, kādus vismaz trīs aplamus viedokļus par Latvijas 17. gadsimta vēsturi atspēko vēsturniece? (3 punkti)

„Hercoga Jēkaba vecākais dēls Frīdrihs Kazimirs, kurš valdīja no 1682.gada līdz 1798.gadam līdzinējā historiogrāfijā parasti tiek vērtēts negatīvi, sevišķi uz hercoga Jēkaba saimniecisko aktivitāšu fona. Cita starpā viņam tiek piedēvēta izšķērdība, neinteresēšanās par ekonomiku, tāpat tiek apgalvots, ka hercogs Frīdrihs Kazimirs esot turpinājis Jēkaba izveidotos saimnieciskos pasākumus tikai aiz pietātes pret tēvu. Taču tieši šeit slēpjelas paradokss, jo gandrīz viss, kas vēstures grāmatās sarakstīts par hercoga Jēkaba manufaktūrām, ieskaitot arī dzelzs ražošanas uzņēmumus, ir ķemts no Frīdriha Kazimira un vēl vēlāka laika dokumentiem, kam ar hercogu Jēkabu nebija nekāda sakara.”

13.uzdevums.

Uzrakstiet argumentētu pārspriedumu „Kari un to ietekme Latvijas teritorijas vēsturē 16. – 20. gs.”! (24 punkti)

Pamatojiet savu viedokli, strukturējiet saturu, izmantojiet atbilstošus vēstures faktus, terminus un jēdzienus!
